

Notat til Finanskomiteen i Stortinget vedrørende St. Meld. 6 (2023-2024) Et forbedret pensjonssystem med en styrket sosial profil

Den Norske Aktuarforening (DNA) har medlemmer som er utdannet til å vurdere både forventet levealder, økonomisk risiko i pensjonssystemer, finans og samfunnsøkonomi, og er derfor kanskje mer enn vanlig «faglig» interessert i pensjonssystemet i Norge.

Vi tok opp et par punkter i vår høringsuttalelse på NOU 2022:7 Et forbedret pensjonssystem, og vil her kommentere hvordan vi tenker noen av dem bør følges opp videre.

1. Vurdering av et helhetlig pensjonssystem, behov for endring av AFP

AFPs rolle

DNA mener at det er behov for å få vurdert rollen til privat og offentlig AFP i pensjonssystemet. Offentlig AFP innføres fra 2025, jf. Prop. 35 L (2023-2024) som dere har høring på i Finanskomiteen i dag. Den innføres med mange av de samme utfordringene og mangler knyttet til hvem som kan falle utenfor, som det som i dag gjelder for privat AFP.

DNA mener at myndighetene, gjennom sin deltakelse i AFP-ordningene, må vurdere disse ordningene og deres rolle i det totale pensjonssystemet, selv om disse ordningene er basert på tariffavtaler. Dette hverken kan eller bør vente til neste evaluering av pensjonssystemet. Vi mener at Stortinget bør be om en slik vurdering.

Helhetlig vurdering i fremtiden

Stortinget bør allerede nå signalisere at det i mandatet for 10-årige revisjoner av pensjonssystemet bør legges til grunn en helhetlig vurdering av pensjonssystemet, og at både folketrygd, offentlig og privat tjenestepensjon, offentlig og privat AFP, samt individuell pensjonssparing, må inngå i vurderingen.

Vi vil i denne sammenheng også nevne spesielt utfordringene med stor uforutsigbarhet knyttet til skatteregelen for individuell pensjonssparing. Her gjøres det til tider svært kjappe endringer, uten tilstrekkelig utredning av effekter og uten en helhetlig og langsiktig plan. Vi ber Stortinget om å sikre politisk langsiktighet i reglene for privat pensjonssparing.

Informasjon om pensjon

Når det gjelder informasjon om pensjon, støtter DNA at det utarbeides en helhetlig strategi for informasjon på pensjonsområdet. DNA mener at *samarbeid* ikke er nok, det bør sikres 1 overordnet portal i Norge.

Det bør også sikres mulighet for den delen av befolkningen som ikke er digital å kunne henvende seg for å få veiledning, og det må sikres at veiledningen gjelder det *totale* pensjonssystemet, ikke f.eks. bare folketrygd.

Det er viktig at *alle* pensjonsordninger ses i sammenheng. Det er derfor viktig å sikre bred deltakelse i dette arbeidet. Denne strategien bør utarbeides i nært samarbeid med NAV, Norsk Pensjon, pensjonsleverandørene og forbrukermyndighetene.

Vi vil vise til vår høringsuttalelse der vi nevner flere forhold som tilsier at dagens løsninger ikke er gode nok. Vi gjør oppmerksom på at EUs tilsynsorgan, EIOPA, har laget «EIOPAs Technical advice on the development of pension tracking systems», og at Norge ikke oppfyller rådene som der er gitt i dag, og ikke kan sies å være best i Europa på dette området.

Særaldersgrenser i privat sektor

DNA ber videre om at pensjonslovene i privat sektor blir tilpasset slik at det blir mulig med egnet pensjon til grupper med særaldersgrenser og med tanke på hvilke yrkesgrupper som blir omfattet av særaldersgrensereglene i offentlig sektor. Vi mener at Stortinget bør be om at dette tas fatt i umiddelbart så snart det er klart hvilke yrkesgrupper som fortsatt skal ha særaldersgrenser.

2. Utvalgets 3 hovedforslag

Innføring av normalder

DNA ber Stortinget om å sikre at det arbeides for å sikre samtidig ikraftsettelse av normalder i folketrygd og i tjenestepensjonsordninger og AFP.

Delvis skjerming av uføre mot levealdersjustering

DNA mener at Stortinget bør etterspørre en evaluering av uføre lenge før det har gått 10 år, og vil minne om at uføre heller ikke kvalifiserer til AFP.

Regulering av minsteytelser

DNA støtter den foreslåtte endringen i regulering før pensjonsuttak, men minner om at vi tror at det å regulere minsteytelser under utbetaling dårligere enn med G-vekst ikke vil være bærekraftig på sikt.

3. Samtidig lønn og pensjon

DNA etterlyser utredninger av virkningen og hensikten med å ta ut lønn og pensjon samtidig, og anbefaler at Stortinget ber om en nærmere utredning av dette.